

A lap szellemi részét illető közlemények a lap szerkesztőségéhez intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10.— K.
Félévre . . . . . 5.— K.
Negyedévre . . . 2-50 K.
Egyes szám ára 20 fill.

GYERGYÓ

A szerkesztésért felelős: Sándory Mihály. Főmunkatárs: Dr. Novák Albert. — Megjelenik vasárnap reggel.

HIRDETÉMÉNYEK DIJA:
1 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 30 fill.

Nyilttér
soronként 50 fillér.

Hirdetéseket a kiadóhivatal
vesz fel.

Tehetlenségi takaró.

Nemsokára kettő éve lesz, hogy örökös ellenségünk, a keleti szomszéd Erdély elfoglalásának tervével és minden nemzetközi jogszokás félredobásával átlépte határainkat.

Gonosz terve hat hét alatt semmi-sült meg. Véres fejjel, letörve volt kénytelen menekülni a havasok alá és innen a szük Moldvába, hol maradását csak oroszok tömegei tudták biztosítani.

A székelység itthon maradt része fájdalmas érzéssel látta, amint ellenségei örömteljesen tobzódni a székely vagyion pusztításában. A menekülésben levő székelyek vagyionuk pusztulása gondolatától leverten haladtak előre, Erdély oláhjai nem titkolt örvendezésének kifejezésre juttatása közepette.

A Gondviselés, német szövetségeseink mindig föltétlen hűsége és a magyar nemzet katonáinak mindig tündöklő vitézsége rövidre szabta a székelység bujdosását. A menekülés nyomorúságai közepén megnyugvással látta, hogy földje, melyet csak ő szeret őszintén, melyen csak ő tudott élni megelégedetten, ismét szabad.

Ósi lakásait, földdarabkát ismét birtokába vette és vasszorgalommal látott hozzá, hogy a pusztítás nyomait eltüntesse, családja fentartását ismét biztosítsa.

Közmondása volt: Segíts magadon s az Isten is segít. Ha ez az ige valamikor segített, úgy a jelszó megvalósítása, a székelység határt nem ismerő szorgalmas munkája megmentette a székelyt az életnek.

Ez a munka a székelységnek becsülete és büszkesége.

Az anyaország, vagy éppen kormányhatalom köteles segítségétől valamennyien elpusztulhattunk volna, mert a kormány, midőn az ellenséges betörés okozta károkat kellett volna kifizetnie, midőn a több termésből az ország jobb élelmezését, több vetőmagot kellett volna rosszabb, illetve kevesebb helyett biztosítani, midőn az oláhokkal hazánk magyarsága érdekében előnyös békét kellett volna kötnie, tehettlensége takarójául csak az általános választójogot akarja megcsinálni, hogy Vázsonyi miniszter magyarelles javaslatával végképen letörje előbb az erdélyi magyarságot, folytatásként a Székelyföld székelységét, hogy Erdély végképen oláh legyen és a romániai oláhnak az erdélyi oláhval való egyesülése nagyobb erővel törhessen érvényesülésre.

A veszély ma közelebb áll, pedig az oláht leverték, mert úgy látjuk, hogy leverése dacára az oláh megerősödött fog a háboruból kikerülni és semmi nem történt abban az irányban, ami megerősítésünket elősegítené.

Az ellenséges betöréssel keletkezett káraink még mindig kifizetetlenek, sőt a félév előtt beígért kársegélyek mai napig nincsenek fizetve és amint az ügy különböző revíziós, meg más elnevezés alatt kezelve van, számíthatunk rá, hogy 1917 decemberétől minden két hétre beígért kársegélyfizetés még sokáig el fog maradni.

Nem mondunk sokat, ha azt mondjuk, mint ez tisztviselőknél volt, hogy

ha valamikor kársegélyből valami lenne, hosszas késése miatt — mert ez idő alatt az értékviszonyok megváltoztak — a segélyezendőket nem lesz képes megsegíteni.

Ezért kell üdvözölnünk a háromszékvármegyei tisztviselők erélyes fellépését, kik a megállapított kárösszegeket százszázalékkal kívánják felemelni és ezt teljes összegében kifizetni, mert a károk szenvedése ideje óta olyan értékváltozás állott elő, hogy az elveszített tárgyak ma 500—1000% reáfizetésével szerezhetőek be.

Kársegélyeket már régen ki kellett volna fizetni, sőt megállapított károkat is, mert ha a teljes kár kifizetése esetén már a megállapított kárösszeggel tiszta kevesebbet lehet beszerezni, mint lehetett volna, ha a kifizetés korábban megtörténik.

Hadikárunk ma nem az a kár, melyet az ellenséges betörés idejére százalékos levonásokkal megállapítottak, hanem a kifizetés elhúzása miatt ennél sokkal nagyobb.

Ezeket a sokkal nagyobb összegű károkat kell megkapnunk, hogy a mai gazdasági rendbe beleilleszkedve, mai gazdasági rendszerrel haladni képesek legyünk.

Ezt az összeget kell megkapnunk, hogy a nem menekült, sőt menekülésünk alatt eldobált vagyionunkból gazdagodott erdélyi, anyaországi oláhokkal elmaradottan, bár távolról lépést tudjunk tartani, mert ma mindennél világosabban áll, hogy a gazdaságilag erős fajok uralkodni fognak a gazdaságilag gyengébb fajokon.

Ha a székelység gazdasági megerősítése még mindig elmarad, ez visszafejlesztését jelenti és azt, hogy Erdély ura a gazdaságilag megerősödött oláh.

Ezért kérünk mindenkit, akinek hozzászólása van hadikárok kiegyenlítéséhez, elfogultság nélkül, hogy károsultaknak legtöbbet igyekezzenek hozni, mert károsultak már a követelés álláspontján vannak és jogos igényeik kielégítését tovább halasztani nem engedik.

Mükedvelő előadás.

A Szociális Missziótársulat helyi egyesülete ápr. 6-án, szombaton szépen sikerült előadást rendezett. Miután a gazdag program tizenegy száma lejátszódott, nézők és szereplők átvonultak a Szilágyi-féle vendéglő nagytermébe, s reggelitartó táncba kezdtek.

Az előadás jó volt, s annyiban különbözött a szokásos mükedvelő estétől, hogy mindenki, néző, szereplő, rendező egyaránt meg volt elégedve. A nézők a látottakkal, a szereplők sikerükkel, s a Szociális Missziótársulat a bevétellel.

A műsor első száma élőkép volt. Lőrincz Erzsike helyes szavai közben szétvált a függöny, s láthatóvá lett Hungária — Czirják Erzsike — amint dombon állva fogadja a magyar lányok hódolatát, kiknek nevében Wollmann Gizi nyújtott át Hungáriának élősokrot. Hungária mellett vöröskeresztes ápolónők, gyászoló özvegy, árvagyermek — a háboru áldozatainak jelképei.

A domb alatt rohamcsapatbeli tisztek kézigránátot készültek hajítani. Meglátszott rajtuk, hogy tűzbe-vizbe elmennének a szép Hungáriáért.

Az élőképet dr. Vajda főhadnagy tervezte, s az ő munkája a csinos bevezető vers is.

A sikerült élőkép után Bapka bécsi kórikus kuplékat adott elő majd Szabó Tusi és Schön főhadnagy apaestancot jártak, nagy sikerrel. Azután Déry főhadnagy konferenciá szavalt a Várad Antalnak Stella Maris című költeményét. Ha a következő szám, Eder, Gizike és Zichy gróf főhadnagy páros jelenete nem aratott volna akkora sikert, ezt a számot mondhatnók legsikerültebbnek. Vagy tán az élőkép szebb volt? . . .

Szentgerlicsei Jakab Irén énekesnő Széle főhadnagy zongorakisérete mellett két dalt adott elő meglepően iskolázott hanggal, s kitűnő énekművészettel. A dalok elhangzása után a kísérő maga vette át a szót, s szép zongorajátékával gyönyörködtette a közönséget.

Miután megismerkedtünk Széle főhadnagy kiváló zongoraművészetével, a szinpadra egy kerék gurult be, utána egy katonaművész, s egy paródiát énekelt el — Nálad nélkül nem lehet megélni — s a zajos tapsokra előadását egy német kupléval toldotta meg.

Szünet után Lamatsch énekelt két kuplét, majd Huemberg jellemkórikus kacagata meg a közönséget, s a nézők nem szomorkodhatak a következő szám, Schön főhadnagy excentrikus tánca alatt sem.

Asszonyi László, a Király-színház neves művésze sok érzéssel adott elő három szép énekszámot, s a közönség a harmadik szám bevégezte után is még hallani kívánta őt, úgyhogy kénytelen volt még egy dalt előadni. Fáradtságáért zajos tapsok jutalmazták.

Az utolsó szám, a 65. gy. e. tánctrójának előadása, habár tetszéssel találkozott, nem érte el a többi szám szintjét.

Az előadást követő bál szintén igen sikerült. Rengeteg tiszt volt, civilekre a lányok rá is néztek volna, ha — lettek volna.

. . . Fényes, szép siker . . .

A háboru.

A németek a múlt héten, miután az angol-francia haderőket kényszerítették, hogy minden nélkülözhető erőt a Sommehoz vessenek, La Bassée és Armentières között támadtak. Már két nap előtt átörték az angol-portugál vonalakat s 10,000 foglyot ejtettek. Legújabb jelentésünk a következő:

Budapest, április 12. A hegységben a Brenta mindkét oldalán fokozott harci tevékenység.

A vezérkar főnöke.

Berlin, ápr. 12. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Armentières elesett. Eberhard és Stetten tábornokok csapatai által északról és délről átkarolva visszavonulási útjától elvágván az angol védőcsapat, 50 tiszt és több mint 3000 ember vitéz ellentállás után letette a fegyvert. Kivüle 45 ágyu, számtalan géppuska, nagy lőszer-tömeg, egy ruharaktár és gazdag egyéb zsákmány jutott még kezünkre. Armentièresről északnyugatra tört nyertünk. Stetten és Karlowitz tábornokok csapatai hirtelenében összeszedett csapatok Steinarck ellen irányított erős ellentámadásainak elhárítása és a negyedik angol állásért vívott elkeseredett harc után az ellenséget visszavetették Baileul és Merville irányában. Mervillet eltoglaltuk. A Lys déli partján Bernhardt tábornok csapatai kiküzdtek az átkelést és Merville közeléig nyomultak. Az armentièresi csata összes zsák-

mánya eddigi megállapítás szerint huszezer fogoly, köztük egy angol és egy portugál tábornok és több mint kétszáz ágyu. A kiinduló állásainkban és azok előtt elterülő elmozsarasodott tölcsertelep leküzdése ápril 9-ig a legnagyobb követelményeket támasztották az első vonalak valamennyi fegyvernemhez tartozó csapataival szemben. A támadás sikerében utászoknak, felszerelési katonáknak és a hátulso hadosztályoknak kiváló részük van.

A többi harctéren nincs ujság.
Miniszterelnöki sajtóosztály.

A Sociális Missió estélya.

Tegnap este az Országos Sociális Missió helybeli fiókja a városháza nagytermében felolvasó estélyt tartott.

A termet a hallgató közönség zsufolásig megtöltötte s a legnagyobb figyelemmel hallgatta meg a mindvégig érdekes és értékes előadásokat.

Elsőnek Stadler Frida, a központi szövetség kültagja ecsetelte a nála már megszokott hangon a nő feladatát és lelkes szavakkal hívta fel a társadalom minden egyes tagját a közreműködésre.

Utánna Csiby Annuska szavalta el főtisztelendő Sik Sándor vendégünknek a „Fészek” című gyönyörű költeményét.

Ezután következett az estély fénypontja: Sik Sándor előadása. Gyönyörködünk minden szavában. Ritkán hallottunk olyan meggyőző, ellentmondást nem tűrő érvelést, mint ezt. Az egész világon megindult reformtörekvésekről beszélt és meggyőző módon igazolta be, hogy eredményesen csak akkor gondolhatunk reformokra, ha elsősorban magunkon kezdjük a munkát, saját magunkat reformáljuk, mert nem az intézmények javítják meg a világot és annak helyzetét, hanem a világot alkotó emberek megjavulása fogja az örvendetes eseményt eredményezni. A legjobb intézmények sem érnek semmit, ha mi magunk minden hibáinkkal és fogyatkozásainkkal a régiek maradtunk és csak a megtisztult, lelkeben, szívében reformált ember fogja a szebb jövőt megalkotni.

Befejezésül Görög Joachim mondott vendégeinknek köszönetet az élvezetes estélyért.

Stadler Frida három napig marad még nálunk és szombaton, vasárnap és hétfőn este 8 órától 9 óráig a városház nagytermében tart három előadást a keresztény nő feladatáról és a Sociális Missziótársaság hivatásáról.

H I R E K.

— **Április 11.** Az 1848. évi törvények szentesítésének 70. évfordulóját a helybeli állami főgimnázium f. hó 11-én ünnepelte meg, mely alkalommal Angi Dénes főgimn. tanár tartalmas beszédben méltatta a nap fontosságát.

— **Főigazgatói látogatás.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter, Szentimrei István kolozsvári tankerületi kir. főigazgató nagymérvű elfoglaltsága miatt, a helybeli állami főgimnázium ezévi hivatalos látogatásával Paál Gusztáv marosvásárhelyi ref. főgimnáziumi igazgatót bizta meg, aki a látogatást f. hó 10-től 13-ig végtzte s ma délelőtt visszautazott székhelyére, Marosvásárhelyre.

— **Tanév vége.** A fővárosi lapok szerint a tanévet az összes iskolákban május 19-én fogják befejezni. A helybeli iskolák igazgatói erre nézve még nem kaptak rendeletet.

— **Kiutalták a kársegélyeket.** A „Csiki lapok” írja Lapunk zártakor értesülünk hogy a csikvármegyei összes közalkalmazottak, valamint a csikszeredai és gyergyószentmiklósi összes lakosok kársegélyei kiutaltattak s a jelen hét folyamán azoknak postatakarékpénztári csekk utján való kézbesítése is megkezdődött s a jövő hét végéig mindenkinek a kezéhez fog jutni.

— **Értesítés.** „A gyermeki lélek megfigyelésének és tanulmányozásának módja” című pályamunka benyújtásának határidejét választmányunk a háboru utánra halasztotta el azért,

hogy arra jelenleg katonai szolgálatot teljesítő kartársaink is pályázhassanak. Erről az értesítést még annakidején (1915. nov.) közzétettük. De azt most több kartársunk érdeklődése folytán megismételjük. A Csik Vármegyei R. Kath. Tanítóegyesület elnöksége.

— **Az erdélyrészi hadikiállítás.** A Királyné Ófelsége legmagasabb védnöksége mellett rendezett erdélyrészi hadikiállítás Budapesten, a Margitszigeten, az idén ismét megnyitja kapuit, hogy hirdesse azon dicső küzdelmek emlékét, a melyek Erdély felszabadításához fűződnek és egyben hatalmas összegeket juttatás-son hadi jótékony célokra. Ezért mindenki engedje át ideiglenesen a hadi kiállításnak a birtokában levő háborus emlékeket: az ellenségtől zsákmányolt érdekesebb harc eszközöket, felszereléseket, képeket, fenyképeket, szóval mindazon tárgyakat, a melyek az országot érdekelhetik. — A kiállításnak szánt tárgyakat nyugta ellenébe dr. Gráf Elemér százados (I. A. K. Q. Abt. Brassó) veszi át. Október végén, a mikor a hadikiállítás bezárul, az átengedett tárgyakat mindenki visszakapja.

— **Az erdélyrészi ingatlanforgalmi bizottság közli,** hogy a birtokeladó és vásárló közönség az adásvételi szerződésekben minden egyes alkalommal tegye ki a bejelentett adásvételi ügylet tárgyát alkotó ingatlan területét, a mezőgazdasági ingatlanok ezenfelül még művelési ágait és az egyes művelési ágak alatt álló területeket, mert ha az adásvételi szerződésekben ezen adatok hiányoznak, úgy a bizottság feladata nagyon meg van nehezítve és az ügyfelek ok nélküli késedelmet szenvednek.

— **Az állami tisztviselők újabb rendkívüli segélye.** Az állami tisztviselők tavaly ötszáz, a napidíjasok háromszáz korona rendkívüli segélyt kaptak. A kormány az idén is folyósítani fog egy összegben háborus segélyt a tisztviselőknek. Az erre vonatkozó számfejtési munkálatok a pénzügyminiszteriumban már befejezéshez közelednek. Hír szerint a segélyt, amelynek magassága nincs még megállapítva, de mindenestre magasabb lesz a tavalyinál, legkésőbb június elsejéig fogják megkapni a tisztviselők.

— **Az új hivatal.** Hogy a falvakban milyen sok a pénz, arra nézve jellemző az alábbi kis történet, a melyet Sándor János volt belügyminiszter beszélt el Marosvásárhelyen. A volt belügyminiszter legutóbb kapusi birtokán járt és magához hívatta egyik béres gazdáját, egy nagyon eszes nyiltfejű székelyt, a kit azonban nem találtak otthon. Kérdezték a feleségét, hogy hol a gazda, mire az asszony büszkén felelte, hogy „hivatalba” jár — pénzzámláló a faluban. A parasztgazdáknál ugyanis a kiknek nagyrésze irni-olvasni se tud, oly nagymennyiségű papir pénz gyűlt fel, hogy az ötven-százezerig olvasni nem tudó falusiak külön pénzzámlálót tartanak, a ki vékaszámra álló pénzkészleteiket összeolvassa, szortirozza és rendszeren tartja, szerény díjazás ellenében. Hogy az ujmódi hivatal mit jövedelmez, arról persze hallgatott a dicsekvő falusi menyecske.

— **A hadifoglyok érempótdija.** Most, hogy a hadifogságból kezdenek visszatérni katonáink, felmerült annak a kérdésnek az eldöntése is, hogy a már megelőzőleg elnyert vitézségi érem után a pótdíj felszámítható-e a hadifogság tartamára is. Erre vonatkozóan most a hadügyminiszterium 5067/Abt. 11—18. számú rendeletével úgy döntött, hogy, mivel az A 43. sz. utasításnak 11. §-ában erre vonatkozólag intézkedés nincs, a hadifogság idejére a vitézségi érem után pótdíj nem számítható fel.

Laptulajdonos és kiadó:
Sándory Mihály Gyergyószentmiklós.

Gyergyószentmiklós r. t. város tanácsától.

Sz.: 2140/918. ki.

Pályázati hirdetés.

A városi tanács megüresedett egy városi szülésznői állásra

pályázatot hirdet.

Nyomatott Sándory Mihály könyvnyomdájában Gyergyószentmiklóson, 1918.

Felhívja az állást elnyerni óhajtókat, hogy ez iránt kérésüket születési, vagy házassági anyakönyvi kivonattal, illetőségi, magyar állampolgársági, erkölcsi bizonyítvánnyal, bábai oklevéllel felszerelten 1918. május hó 15-ik napjának d. e. 12 órájáig annál inkább benyujtsák, mivel az elkéssetten érkező kéréseket figyelembe nem veszi.

Javadalmazás 300 kor. évi fizetés és vagyonos szülőktől szülésnél közreműködésért a város szervezési szabályrendeletében megállapított díjak.

Köteles a város felső részében a csengettyű irányában lakni.

Egyéb kötelességét az 1908. évi XXXVIII. t. c. és a város szervezési szabályrendelete állapítja meg.

Gyergyószentmiklós, 1918. április hó 2-án.

Városi tanács.

Ferenczy,
h. főjegyző.

Orel,
polgármester.

826. szám kj. 1018.

Árverési hirdetés.

Alattirt előjáróság képviselőtestületétől nyert felhatalmazás alapján közzéteszi, hogy a község tulajdonát képező és tételenként felsorolt legelők és kaszálók 1918. évi április hó 25-én d. e. 9 órától kezdődő nyilt szó- és zárt ajánlattal egybekötött versenyen a község hivatalos házánál egy évi idő tartamára haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár:

1. Laposbükk sarka havasé II-ik határrész 800 K.
2. Tóthsarka havas II-ik határrész . . . 1000 „
3. „ „ kertek „ „ . . . 250 „
4. „ Kurmatura havas II-ik határrész 500 „
5. Alsómarosnyire . . . . . 1500 „
6. Felsőmarosnyire . . . . . 400 „
7. Cigánykúti kaszáló . . . . . 50 „
8. Benedek Ádámé-féle . . . . . 60 „
9. Gál Józsefé-féle . . . . . 20 „
10. Égereshidi kaszáló . . . . . 15 „
11. Nyírföldombi kaszáló . . . . . 20 „
12. Völgykert melléki kaszáló . . . . . 40 „
13. Farkas-féle kaszáló . . . . . 10 „
14. „ Simon Mihály kaszáló . . . . . 10 „
15. Hergashid kaszáló . . . . . 50 „
16. U. köze (országutak) . . . . . 5 „
17. Órajártatási kaszáló . . . . . 80 „
18. Szenetei kaszáló . . . . . 1 „
91. Halászat . . . . . 10 „

V ersenyzők erről azzal értesítetnek, hogy a 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat, melynek tartalmaznia kell, hogy ajánlattevő a vonatkozó feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, — a verseny megkezdése előtt k. bíró kezére beadhatják.

A részletes feltételek a község házában a jegyzői irodában megtekinthetők.

Tekerőpatak, 1918. április hó 7-én.

Kovács Kálmán,
jegyző.

Páll Lajos,
bíró.

A néhai Juhász Károly-féle épületes belsőség, valamint ingatlanok szabad kézből eladók. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Eladó tenyészbikák.

8 darab 2—2½ éves magyar-erdélyi fehér fajta és 2 darab 2 éves simmenthali kiváló elsőrendű legelős

h á g ó b i k a

eladó NAGY SIMON birtokosnál SZOTYOR, u. p. ILLYEFALVA, vasut: SEPSISZENTGYÖRGY.

Árverés
szekesztés
Gyergyó-Szent-Miklós
Sándory Mihály
fel. v. k.